

Nr 3

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av motioner
angående firmaskydd.*

I de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 20 i första kammaren av fru *Wallentheim m. fl.* och nr 29 i andra kammaren av herr *Carbell* hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att vissa stadganden i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura samt i tryckfrihetsförordningen göres till föremål för skyndsam översyn i syfte att åstadkomma tillfredsställande rättskydd för enskilda näringsidkare.

Belräffande motiveringen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen i första kammaren.

Gällande bestämmelser om registrering m. m.

Ordet »firma» användes i lagstiftningen såsom beteckning på ett aktiebolags, en ekonomisk förenings, ett handelsbolags eller en annan näringsidkares namn. Aktiebolags firma registreras i aktiebolagsregistret, vilket föres centralt för hela riket hos patent- och registreringsverket. Ekonomisk förenings firma registreras länsvis i länsstyrelsens föreningsregister. Handelsbolags och enskild näringsidkares firma registreras i handelsregistret, vilket föres kommunvis hos länsstyrelsen. Särskilda bestämmelser gäller för vissa andra slag av rörelser, såsom banker och sparbanker.

Vid registreringen företar registreringsmyndigheten en viss prövning, syftande till att förväxling med förut registrerade firmor skall förebyggas. Denna prövning är för aktiebolagens vidkommande i huvudsak begränsad till andra i aktiebolagsregistret införda firmor. I fråga om de ekonomiska föreningarna omfattar den andra ekonomiska föreningar, som registrerats hos samma länsstyrelse. Belräffande firmor, som skall registreras i handelsregister, begränsas prövningen till andra i samma register intagna firmor; risken för förväxling med firma för näringsidkare i annan kommun beaktas sålunda ej.

Tryckfrihetsförordningens benämning på en periodisk skrifts namn är inte firma utan »titel». De periodiska skrifternas titlar registreras centralt för hela riket i justitiedepartementet. Utgivningsbevis för en periodisk skrift utfärdas inte, om dess titel förete sådan likhet med titeln på skrift för vilken utgivningsbevis tidigare utfärdats, att förväxling lätt kan ske.

Prövningen av frågor om registrering av firmor omfattar icke någon granskning av de i justitiedepartementet registrerade titlarna på periodiska skrifter. Ej heller omfattar prövningen i justitiedepartementet någon granskning av förut registrerade firmor.

Motionerna

Motionärerna erinrar om innebörden av gällande bestämmelser om registrering av firmor och av periodiska skrifers titlar och yttrar därefter:

Konsekvenserna av nu gällande bestämmelser kan belysas av att firma som år 1934 inregistrerades och alltjämt drives under samma firmanamn återkommande förväxlas sedan en periodisk tidskrift genom namnförändring 1964 antagit exakt samma namn. Följden av detta för den 30 år tidigare, väl inarbetade firman är dagliga, tidsödande telefonsamtal, felaktig post, felinsättningar på post- och bankgiro med därmed förenade kostnader och besvär.

Ett mera tillfredsställande rättsskydd för enskilda näringsidkare för att förhindra detta kollisionsproblem synes undertecknade påkallat.

Utskottet

Ansökan om utgivningsbevis för periodisk skrift prövas av chefen för justitiedepartementet. I ansökan skall uppgivas bl. a. skriftens titel. Om titeln företer sådan likhet med titeln på skrift för vilken utgivningsbevis tidigare utfärdats, att förväxling lätt kan ske, avslås ansökan. Önskar skriftens ägare ändra dess titel, skall han göra ny ansökan om utgivningsbevis; risken för förväxling med titeln på annan skrift bedöms därvid på samma sätt. Prövningen omfattar icke andra registrerade eller inarbetade kännetecken, exempelvis bolags eller enskilda företagares firmor.

Liknande regler gäller om registrering av firmor: registrering skall vägras, när den anmälda firman är så lik tidigare registrerad firma, att risk för förväxling finns. Prövningen är begränsad geografiskt eller också så, att den omfattar endast firmor för andra företag med samma organisationsform. Exempelvis prövas för aktiebolags del i huvudsak endast risken för förväxling med firma för annat aktiebolag i riket. Beträffande handelsbolag och enskilda näringsidkare, vilkas firmor för varje kommun införes i handelsregistret, omfattar prövningen endast i samma register införda firmor.

Motionärerna gör gällande, att bestämmelserna om registrering av firmor och om den prövning, som föregår utfärdande av utgivningsbevis för periodisk skrift, medför, att innehavare av ett kännetecken kan lida skada genom att ett liknande kännetecken senare registreras för en annan nä-

ringsidkare. Motionärerna redogör för ett fall, i vilket innehavaren av en firma säges ha blivit utsatt för besvär och kostnader till följd av att utgivningsbevis utfärdats för en periodisk skrift med en titel, som helt överensstämde med hans firma.

Firmalagstiftningen innehåller emellertid vissa regler som ger innehavaren av en firma eller annat kännetecken ett längre gående skydd än det som följer av registreringsmyndighetens granskning. Innehavaren av en registrerad firma kan sålunda vanligen, om en senare registrering i samma eller annat firmaregister på grund av förväxlingsrisk länder honom till förfång, hos domstol utverka förbud för innehavaren av den senare registrerade firman att nyttja denna. Han kan också erhålla ersättning för skada som denne har tillfogat honom (se exempelvis 6 § lagen angående handelsregister m. m.). Av betydelse är också ett stadgande i lagen den 29 maj 1931 med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens (9 §). Den som i utövning av näringsverksamhet använder kännetecken, som lätt kan förväxlas med förut inarbetat kännetecken för annans näringsverksamhet, kan, om han har uppsåt att framkalla sådan förväxling, dömas till straff och förpliktas att utgiva skadestånd. I ett avgörande av högsta domstolen (NJA I 1956 s. 664) har stadgandet åberopats såsom grund för en dom innebärande förbud att använda kännetecken, utan att uppsåt att framkalla förväxling behövt styrkas.

Den nu behandlade föreskriften i lagen mot illojal konkurrens är enligt ordalagen tillämplig på alla slag av kännetecken som användes i näringsverksamhet. Utskottet har sig icke bekant något fall i rättspraxis, där förbud med stöd av denna föreskrift meddelats att använda periodisk skrifs titel. Emellertid torde frågan om skydd för sådan titel vara ett spörsmål som kan lösas enligt privaträttsliga regler; den omständigheten att registreringen följer regler i grundlag torde icke utesluta förbudsdom av nyss angiven innebörd. Det kan väl göras gällande, att föreskrifterna i firmalagstiftningen och lagen mot illojal konkurrens ger ett i vissa hänseenden otillräckligt skydd för innehavare av registrerat eller inarbetat kännetecken. Utskottet vill emellertid erinra om att firmalagstiftningen är under översyn inom firmautredningen (se 1965 års riksdagsberättelse I: Ju 11). Den i motionerna väckta frågan omfattas av utredningsuppdraget. Utredningen torde komma att redovisa sitt arbete under tämligen nära framtid.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att motionerna I: 20 och II: 29 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 februari 1965

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Georg Pettersson, Damström, fru Segerstedt Wiberg, herrar Sveningsson, Carl Albert Anderson, Dahl*, Dahlberg, Sörenson och Risberg; samt

från andra kammaren: herrar Adamsson, Nilsson i Östersund, Henningsson, Wahlund, Magnusson i Tumhult, fru Thunvall, herrar Johansson i Trollhättan, Hamrin i Jönköping, Larsson i Luttra* och Westberg.

* Ej närvarande vid justeringen.